

© PATRICK DIELEMAN

OP EEN PROEFVELD VALT ALTIJD IETS TE LEREN

Zoals steeds werd op de proefvelden van het departement Landbouw en Visserij in Huldemberg en Nieuwenhove een mix van teelt- en beleidsmatige informatie gebracht. Zelf bezochten we de proefvelden bij de familie Roosens in Nieuwenhove, die al voor de vierde keer konden bezocht worden. – *Patrick Dieleman*

Tijdens haar verwelkoming dankte Annie Demeyere namens het team Voorlichting Akkerbouw de praktijkcentra, die sedert vorig jaar instaan voor de aanleg en opvolging van de verschillende proefvelden. Demeyere dankte in het bijzonder haar collega Eugeen Hofmans, die al meer dan veertig jaar betrokken is bij de proeven en voor wie het de laatste keer was dat hij de proefvelden coördineerde.

Precisielandbouw

Jill Dillen van de Bodemkundige Dienst van België (BDB) stelde het demonstratieproject Smart-bodem voor. BDB wil land- en tuinbouwers laten kennismaken met de Veris-bodemscanner. Die machine bepaalt tijdens het scannen, continu de pH, het organischkoolstofgehalte en de geleidbaarheid van een bodem. Op basis van de metingen kan men een taakkaart verkrijgen om te bekalken of compost toe te dienen. Ook het demonstratieproject Smart Crops wil innovatieve precisielandbouwtechnieken demonstreren, die vandaag al worden toegepast door enkele voorlopers. Jonathan Van Beek van Inagro legde uit welke verschillen binnen een perceel een

drone in kaart kan brengen met de hulp van een multispectrale camera. Dergelijke beelden kunnen ook fouten in de afstelling van meststofstrooiers en spuiten opsporen. We brachten al een artikel over deze beide projecten in *Management&Techniek* 5 van 10 maart.

Suikerbieten

André Wauters van het Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (KBIVB) bracht een overzicht van de ontwikkeling van de bieten in relatie tot de weersomstandigheden in het voorjaar. Na de eerder droge winter waren er al weinig waterreserves in de bodem. "In de twee maanden na het zaaien kregen we gemiddeld slechts 30 liter neerslag in plaats van 110. Dat veroorzaakte problemen met de opkomst, maar nadien ook met de onkruidbestrijding omdat de bodemherbiciden niet optimaal werkten." Ook het proefperceel toonde duidelijk de gevolgen van die weersverschijnselen: de opkomst gebeurde in twee keer en plaatselijk waren er vrij veel open plekken in het gewas. André vertelde dat we nog niet zeker zijn of de koude van april al dan niet veel schieters zal veroorzaken. "Een

model stelt dat we schieters krijgen wanneer we meer dan 17 dagen een minimumtemperatuur kleiner dan 5 °C hadden. Dit jaar was dat meer dan 20 dagen het geval. Gelukkig heeft datzelfde model een tweede formule, die stelt dat we gered zijn wanneer we meer dan 7 dagen temperaturen halen van meer dan 25 °C. We hadden zo al enkele dagen, en we hopen er nog enkele te krijgen." Om de IPM-strategie voor suikerbieten te onderbouwen, legde het KBIVB in Huldemberg en Nieuwenhove observatiepercelen aan waar de vatbaarheid voor bladziekten van de 38 aanbevolen rassen wordt gevolgd. Wauters benadrukte dat tolerantie tegen witziekte, cercospora, roest en ramularia een belangrijk beslissingscriterium is bij de rassenkeuze en tegenwoordig meer doorweegt bij de erkenning van nieuwe rassen. Daarom wordt in deze proef ook de bladgezondheid geobserveerd van 83 kandidaat-rassen, die zijn aangemeld voor erkenning op de nationale rassencatalogus. Barbara Manderyck van het KBIVB betrok de droge weersomstandigheden op de onkruidbestrijding. "De koude maand april maakte dat weinig onkruiden konden

kiemen. De eind maart gezaaide bieten profiteerden van enkele dagen mooi weer. Daarvan kon ook het onkruid profiteren, zodat vaak na 12 dagen al een eerste onkruidbestrijding nodig was. Contactmiddelen met olie, zoals Betanal Maxxpro, deden het goed. Op veel velden bemoeilijkte het kiemen in twee periodes de onkruidbestrijding. Op het einde van de normale onkruidbestrijdingsperiode waren er op veel plaatsen late kiemingen van onkruid. Schoffelen was niet overal mogelijk. Bij late correcties op afgeharde onkruiden mag je er rekening mee houden dat ook de bieten zijn afgehard, zodat ze tegen een wat zwaardere behandeling kunnen. Dit seizoen illustreerde overduidelijk dat het blind herhalen van het schema van het jaar voordien zelden een goede strategie is.”

Barbara ging ook in op de bladziekten. “We hadden in 2016 veel bladziekten. Daardoor mag je zeker zijn van veel sporen in de omgeving. Bladziekten ontwikkelen het best bij een relatieve vochtigheid hoger dan 90% en bij temperaturen boven de 20 °C. Wanneer het warm is na regen zijn die voorwaarden vervuld. Het risico verhoogt bij gevoelige rassen, bij een nauwe rotatie van 1 op 3 en wanneer er bomenrijen in de omge-

.....
**Bufferzones respecteren
 moet ons helpen om
 technisch goede middelen
 te kunnen behouden.**

ving zijn die de luchtvochtigheid verhogen.” Manderyck riep op om niet blind te behandelen tegen bladziekten. “Wanneer we een waarschuwingsbericht sturen dat er ramularia is op 10% van de percelen, is het nodig om op je eigen velden na te kijken op aantasting. Wanneer je te vroeg behandelt kan de werkzaamheid van het toegepaste fungicide al afgenomen zijn voordat de ziekte zich echt ontwikkelt. Dan heb je veel kans dat de ziekte al te sterk ontwikkeld is wanneer je na een drietal weken opnieuw controleert.” Ze legde ook uit hoe je bepaalt of de schade drempel bereikt is: “Wandel door je bieten en verzamel 100 bladeren. Wanneer je 5 bladeren vindt met een vlekje cercospora, dan is de schade drempel bereikt. We merken in onze proeven dat veel strobilurines minder goed werken.

Ook bij de triazolen zijn er enkele producten met een verminderde werking. Hou een goede resistentiestrategie aan, want we kunnen niet snel fungiciden met een nieuwe werkingswijze verwachten.”

Aardappelen

Jens Bonast van BDB lichtte een LCA-proef met bladmeststoffen toe die voor de tweede keer werd aangelegd, dit jaar in

een bladmeststof kregen met urean, Power Green (Intergrow), N+S 20 (Lima), N-Leaf (Avévé) en Solatrel (Yara). Vorig jaar konden geen significante verschillen worden aangetoond, mede door de negatieve effecten van het natte voorjaar. De opbrengsten lagen tussen 48 en 52 ton/ha, maar er was rond de 20 ton onverkoopbaar. Dit jaar werd de basisbemesting voor de objecten met bladmeststoffen

1 In de rassenproef voor aardappelen blijft het speuren naar een productief en resistent dubbel-doelras dat het qua smaak en bakeigenschappen beter doet dan Bintje. 2 Van de 26 rassen in de rassenproef wintertarwe is bijna de helft nieuw.

Nieuwenhove, Huldenberg, Tongeren en Sint-Niklaas. Aardappeltelers kunnen bladmeststoffen inzetten tijdens een droge periode, wanneer het gewas een mindere groei kent of om het loof langer groen te houden. Het aanbod aan bladmeststoffen is groot met heel wat verschillen op het vlak van samenstelling, aantal toepassingen en kostprijs. Dit zijn voor de teler extra kosten zonder dat hij weet of dit hem extra kilo's en/of kwaliteit oplevert. De proef wil de meerwaarde onderzoeken. De normale adviesbemesting wordt vergeleken met objecten die naast de adviesbemesting nog bijkomend

verlaagd, omdat er vorig jaar enorm hoge reststikstofwaarden gemeten werden. Veerle De Blauwer van PCA/Inagro toonde de rassenproef met 10 late frietrassen. Donata, Fritelle en Miss Malina liggen voor het eerst in proef. Er zijn enkele Innovator-types bij. Er wordt ook duchtig gezocht naar rassen die Bintje zouden kunnen vervangen door minstens zo goed te zijn voor verwerking tot frieten of als kookaardappel, maar beter te zijn qua resistenties en opbrengst. Bricata, dat past in de markt van Fontane, is een kanshebber, Explorer zit in het Markies-segment, maar zou

gemakkelijker zijn voor loofdding. Het haalde vorig jaar de hoogste opbrengst. Miss Malina liep vroeger ook al in het onderzoek voor biorassen. Uiteraard moet bekeken worden hoe die rassen dit jaar zullen presteren in totaal andere weersomstandigheden.

Granen

De rassenproef wintergerst werd aangelegd in samenwerking met Inagro, maar werd toegelicht door Francis Flusu van het team Voorlichting Akkerbouw. Er worden 16 rassen zesrijge wintergerst gevolgd, waarvan 4 hybriderassen. Rafaela, Domino en Amistar zijn tolerant tegen het dwergvergelingsvirus, de andere rassen kregen een zaadbehandeling met Argento. Flusu wijst op de grote verschillen in aantasting door bladziekten in de onbehandelde proef. Gevoeligheid voor bladziekten is een belangrijk beslissingskenmerk. Francis overliep de verschillende rassen en hun sterke en minder sterke punten. Er was ook een vergelijking van verschillende

ziektebestrijdingsschema's in het ras Casino. De meeste objecten kregen 2 behandelingen, een T1 in het eersteknoopstadium met cyprodinil en propiconazool (Stereo) en een T2 in het laatstbladstadium met verschillende carboxamiden. Uiteraard was er een onbehandelde strook en daarnaast waren er ook 2 objecten die alleen een T1 of een T2 kregen.

Daniel Wittouck van Inagro en LCG verzorgde de toelichting in de rassenproef wintertarwe. Daarin worden 26 rassen vergeleken, waarvan bijna de helft nieuwe rassen. Opvallend dit jaar was de grote druk van witziekte en het grote verschil in rasgevoeligheid tegen gele roest in vergelijking met vorig jaar. Over de evolutie werd uitgebreid verslag gebracht in de LCG-waarschuwingsberichten. Daniel besprak alle rassen in proef en gaf op het einde de raad mee om bij de rassenkeuze de rassen te spreiden in vroegheid en als het past in de bedrijfsvoering ook in zaaidatum om zo veel mogelijk risico's te kunnen opvangen.

Maïs

Mathias Abts van het team Voorlichting Akkerbouw friste de kennis van de erosiewetgeving op en toonde nadien een proef met drempels in maïs. De proef wil de positieve effecten tegen erosie aantonen in vergelijking met een strook zonder drempels, om te bekomen dat deze techniek erkend wordt als erosie maatregel voor 'vlakkeveldsteelt'. De drempels werden aangelegd met een machine die landbouwer Marnix Van Mello zelf construeerde. Uit eerdere proeven hebben de onderzoekers al geleerd dat het belangrijk is dat de zaailijnen hoger liggen, omdat het water anders van achter de rugjes naar de zaailijnen stroomt.

De onkruidbestrijdingsproef werd aangelegd door de Proefhoeve van Bottelare (UGent) en het Landbouwcentrum Voeder-gewassen (LCV). Joos Latré legde uit dat objecten in vooropkomst vergeleken worden met objecten met een combinatie van vooropkomst en late na-opkomst, met alleen vroege na-opkomst en met alleen late na-opkomst. "We kunnen niet overal in Vlaanderen mechanische onkruidbestrijding toepassen en het is nodig om de principes van IPM toe te passen. Dat betekent dat we onkruiden kunnen herkennen en ons schema ontwikkelen in functie van de aanwezige onkruidflora. Een belangrijk element is de onkruiddruk. Die is gemakkelijker laag te houden door wat meer vruchtafwisseling toe te passen. Leg bij de zaai bereiding de bodem niet te grof klaar, zodat de bodemherbiciden hun werk kunnen doen." Latré vertelde dat men in het onderzoek al een tijdje bezig is met proeven zonder terbuthylazin. Een goede strategie is om een vooropkomst behandeling uit te voeren en die eventueel te corrigeren in na-opkomst. In de proef zagen we dat de correcties in tweede- tot derdebladstadium goed gewerkt hebben, maar door de droogte is de nawerking van de bodemherbiciden er niet gekomen. "Voor veelknopigen zoals perzikkruid, zwaluwtong en varkensgras is versterking nodig met middelen zoals Peak, Casper, Onyx, Xınca, Callam en Monsoon Active. Op veel plaatsen speelt de problematiek van de moeilijke gierstgrassen. Na het wegvallen van topzone (Arietta, Campus, Clio Elite) is het beschikbare gamma nog verder verengd." Om te vermijden dat we nog meer technisch goede middelen zouden verliezen riep Joos op om op fytoweb na te checken welke bufferzone nodig is en om die te respecteren. ■

1 Landbouwer Marnix Van Mello uit Moerbeke (Geraardsbergen) construeerde deze zaaimachine die erosiedrempels aanlegt tijdens het zaaien van de maïs. 2 Joos Latré benadrukte dat het belangrijk is om onkruid vroeg aan te pakken. Niettemin zagen we naast het proefveld een perceel waar men dat blijkbaar vergeten was.